

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE L'IES SA SERRA

Aprovat al claustre del día 30 d'Octubre de 2019

ÍNDEX

➤ Introducció.....	3
➤ 1. Principis generals.....	4
➤ 2. El català com a llengua d'ús.....	4
➤ 3.Marc Legal.....	6
➤ 4. Tractament de llengües.....	8
➤ 5. El català, llengua ambiental, administrativa i de relació.....	9
➤ 6. Programa d'acollida lingüística i cultural (PALIC).....	9
6.1 Introducció.....	9
6.2 Objectius.....	10
6.3 Protocol d'actuacions.....	10
6.4 Coordinació del professorat.....	11
6.5 Organització de l'alumnat.....	12
6.6 Incidències en el currículum.....	12
6.7 Serveis externs.....	13
6.8 Avaluació.....	13
6.9 Recursos.....	14
➤ 7. Pla d'actuació lingüística i avaluació del PLC.....	15
➤ 8. Seguiment i avaluació del PLC.....	15

0. INTRODUCCIÓ

La realitat sociolingüística de l'alumnat i del conjunt de la comunitat educativa ha canviat enormement en els últims anys. En primer lloc, per l'augment del fenomen immigratori, amb l'arribada de nous ciutadans i l'impacte que l'entrada d'alumnat procedent d'altres països té en l'àmbit escolar. L'augment de la diversitat lingüística i cultural de l'alumnat d'avui fa necessària la reformulació de gran part dels aspectes a tenir en compte en el PLC.

Com a exemple d'aquest augment constant de la diversitat lingüística i cultural del centre, assenyalarem que dels 461 alumnes matriculats al centre a finals de gener del 2019, un 73% (340 alumnes) eren de nacionalitat espanyola, una gran majoria amb llengua materna castellana. De la resta d'alumnes amb nacionalitat estrangera, 28 provenien de països iberoamericans que tenen el castellà com a llengua oficial. En total, hi ha al centre alumnes de 32 nacionalitats diferents la qual cosa comportaria una complexitat lingüística molt gran si no fos que ràpidament tots adopten el castellà com a llengua d'intercomunicació, i arrosseguen amb ells la minoria d'alumnes amb llengua materna catalana. Per tant, el centre ha d'assumir un paper compensatori en la utilització del català i oferir als alumnes el major contacte possible amb aquesta llengua, a fi d'assegurar la integració i la igualtat de tot l'alumnat.

En segon lloc, la complexitat de les relacions socials i familiars, la mundialització, la irrupció massiva de les tecnologies de la informació i la comunicació, entre altres fets, urgeixen a recapitular els objectius lingüístics dels centres educatius.

D'altra banda, més de 30 anys després de l'aprovació de la Llei de normalització lingüística de les Illes Balears s'han aconseguit avenços notables en el coneixement de la llengua, però amb unes mancances també notables en el seu ús efectiu.

Aquests indicadors de la realitat socioeducativa obliguen el nostre centre a repensar la tasca docent i el tractament de les llengües escolars. El PLC s'haurà de basar en un acord sobre els principis que han de regir l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües amb la finalitat d'aconseguir una competència comunicativa plurilingüe; garantir l'ús del català i del castellà; fer del català, llengua pròpia de les Illes Balears, la llengua comuna compartida; i donar una formació motivadora envers l'aprenentatge de llengües. En aquest sentit, els centres es configuren com un espai comunicatiu d'interacció social, amb metodologies que afavoreixin la comunicació.

La idea que ha de presidir tota actuació envers el tractament de les llengües ha d'anar encaminada a assegurar la convivència intercultural i l'educació cívica amb l'objectiu de construir una societat democràtica, respectuosa amb la diversitat, en què tothom conegui bé les dues llengües oficials i que el català, com a llengua pròpia, esdevingui la llengua comuna d'ús públic.

El present Projecte Lingüístic de l'Institut sa Serra es fonamenta en el Projecte Educatiu de Centre al qual es farà referència sempre que es tracti de la línia pedagògica del centre.

El centre assumeix plenament l'objectiu marcat a la llei d'aconseguir que tot l'alumnat assoleixi un domini ple, tant oral com escrit, de les llengües catalana i castellana. Per tant, les actuacions que s'adoptin per afavorir la presència i la utilització de la llengua catalana es faran d'acord amb l'objectiu de garantir la plena competència en l'ús de les dues llengües oficials al nostre territori. Aquestes mesures hauran de tenir sovint un caràcter de compensació per la situació de domini en què es troba la llengua castellana en la societat (mitjans de comunicació, món comercial, món turístic...).

El centre considera, a més a més, el català com a llengua pròpia, tal com reflecteix el seu Projecte Educatiu. Per tant, el principal vehicle de transmissió docent i la llengua administrativa i ambiental del centre serà el català. Fer del català la llengua de l'institut és la millor garantia per a un projecte educatiu que vol partir del coneixement de la realitat de l'entorn natural, cultural i social. El català ha de constituir, a més a més, una eina a l'abast de tots: els que el tenen com a llengua familiar i els que no. Així serà possible que sigui un instrument d'integració i no de separació, de convivència i no de conflicte.

1. PRINCIPIS GENERALS

1.1 El català és la llengua pròpia del centre. És la llengua administrativa i la primera llengua vehicular a utilitzar en l'activitat docent. Així mateix, s'han de fer esforços perquè el català esdevingui la llengua de relació habitual en els àmbits col·loquials.

1.2 La utilització del català com a llengua vehicular primera, és concebuda com a component principal d'una actuació pedagògica que té un dels seus principis constitutius en el coneixement del propi entorn en tots els seus aspectes (geogràfic, històric, natural, econòmic, cultural) i com a patrimoni inalterable de la nostra comunitat.

1.3 Cap membre de la comunitat educativa no pot ser discriminat per motiu de la seva llengua. Totes les actuacions que es facin per afavorir l'ús de la llengua catalana o per garantir el coneixement del català o del castellà s'hauran d'ajustar al principi de no separació de l'alumnat segons la seva llengua. Per als alumnes d'arribada recent i amb problemes per seguir l'ensenyament en llengua catalana se seguiran les directrius consignades al Projecte d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC).

1.4 S'estableix l'objectiu d'aconseguir el consens i la implicació dels diferents membres de la comunitat educativa en l'aplicació de les línies d'actuació del centre en matèria de llengües.

1.5 La capacitat de l'alumnat per entendre i produir missatges orals i escrits en almenys una llengua estrangera també constitueix un objectiu bàsic de la feina pedagògica del centre. L'aprenentatge de les llengües estrangeres es farà amb la intermediació del català (sempre que la llengua estrangera no s'ensenyi pel sistema d'immersió, cosa que sempre és més recomanable).

1.6 El conjunt de les actuacions previstes per a cada curs escolar per aconseguir els objectius de fer del català la llengua pròpia del centre i garantir el domini del català i del castellà per part de l'alumnat, quedarà recollit en un Pla d'Actuació Lingüística, que serà elaborat al començament del curs per l'equip directiu i que haurà d'aprovar la Comissió de Coordinació Pedagògica.

2. EL CATALÀ COM A LLENGUA D'ÚS

2.1 El català es reconeix com a la llengua vehicular principal del centre. L'adequació del Projecte Lingüístic de Centre establirà objectius concrets per a cada curs escolar, d'acord amb la realitat del centre i les consideracions educatives que facin al cas. S'estableix l'objectiu mínim que l'alumnat del centre faci en català no menys d'un 75% de les assignatures.

2.2 S'entén per assignatura impartida en català aquella en què el professorat utilitza la llengua catalana per a les explicacions i per a qualsevol altra intervenció oral (respondre preguntes, donar indicacions,...), per a les anotacions a la pissarra, el llibre de text, els materials utilitzats (exàmens, qüestionaris, exercicis,...) i també el material complementari.

2.3 D'acord amb l'objectiu general 2 del PEC es donarà prioritat a la utilització del català en el si de la comunitat escolar i, pel que fa a l'alumnat, s'estimularà el seu ús en apunts, treballs, exàmens, etc., fonamentalment en aquelles assignatures que s'imparteixen en aquesta llengua. Això no obstant, s'estableix la possibilitat que els equips educatius, atenent criteris pedagògics relacionats amb l'objectiu d'assolir la competència en l'ús de les dues llengües, adoptin la decisió d'estimular la utilització de la llengua catalana en algunes activitats d'assignatures diferents o altres activitats.

2.4 La utilització del català serà especialment important quan es tracti de qüestions relacionades amb el context geogràfic o cultural del centre.

2.5 Els materials didàctics emprats a classe seran en català. Es donarà preferència a la versió catalana quan s'hagin d'adquirir llibres o materials audiovisuals existents en català i castellà.

2.6 Per a les noves adquisicions per al fons de la biblioteca del centre se seguirà el criteri d'adquirir obres en versió original quan es tracti d'obres escrites en català o castellà, i de donar preferència a les versions catalanes per a les obres traduïdes d'altres llengües. Això no obstant, es podrà decidir l'adquisició d'una traducció castellana quan així ho recomani el seu especial interès o qualitat literària.

2.7 El català ha de ser usat de forma preferent en les activitats extraescolars i en el material subministrat pel Departament d'Orientació. Es procurarà l'assistència a manifestacions culturals en català. S'afavorirà l'ús del català per a les manifestacions culturals d'elaboració pròpia (revista del centre, cartells sobre festes, etc.).

2.8 Se sol·licitarà a l'administració una selecció del personal que tingui en compte les característiques d'aquest Projecte.

2.9 El centre donarà suport a l'alumnat d'arribada recent de zones de parla no catalana amb dificultats per seguir les classes en català; suport que s'orientarà a l'adquisició ràpida de la capacitació per seguir l'ensenyament en català. Aquest punt està desenvolupat en el Projecte d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC).

2.10 El Pla d'Actuació Lingüística podrà recollir mesures de suport al coneixement de la llengua castellana quan hi hagi indicis clars que l'objectiu de la capacitació de l'alumnat en la utilització d'aquesta llengua no es compleix.

2.11 El centre afavorirà l'adquisició de coneixements de llengua catalana per part de tot el professorat (preveient, a aquest efecte, la possibilitat d'assistència a cursos i activitats).

2.12 S'han de potenciar entre l'alumnat actituds positives envers la llengua catalana. El professorat utilitzarà la llengua catalana per comunicar-se amb tot l'alumnat, excepte en el cas que això impedeixi totalment la comunicació. L'exemple del professorat ha de servir perquè l'alumnat sigui conscient de pertànyer a la comunitat lingüística catalana.

2.13 Departaments que impartiran totes les matèries en català:

Tots els departaments, a excepció de Tecnologia i Educació Plàstica -que ho faran amb anglès als cursos d'ESO- i els departaments de Llengües.

3. MARC LEGAL

El marc legal general el conformen, en un primer nivell, la Constitució Espanyola de 1978 i les lleis orgàniques que se'n deriven i que regulen els aspectes lingüístics (Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears) i els educatius (Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE)).

Aquesta legislació bàsica es concreta després, mitjançant les lleis, els decrets, les ordres i les normes que les despleguen, que són bàsicament les que s'enumeren a continuació:

- ✓ Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB 20/05/86 núm. 15).
- ✓ Llei 3/2003, de 26 de març, de Règim Jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB del 3 d'abril).
- ✓ Decret 100/1990, de 29 de novembre, que regula l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (BOCAIB 18/12/90 núm. 154).
- ✓ Decret 92/1997, de 4 de juliol de 1997, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears (BOCAIB 17/07/97 núm. 89).

- ✓ Ordre del conseller d'Educació i Cultura de 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB 26/05/98 núm. 69).
- ✓ Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 29 d'abril de 1998 (BOCAIB del 16.06.98), que regula l'exempció de l'avaluació de la llengua i literatura catalanes.
- ✓ Ordre del Conseller d'Educació i Cultura, de dia 14 de juny de 2002, per la qual es regula l'elaboració i execució del programa d'acolliment lingüístic i cultural adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'educació secundària (BOIB 04/07/02 núm. 80).
- ✓ Ordre de 2 de febrer de 2000, d'actualització de la catalogació de places bilingües.
- ✓ Ordre de 17 de febrer de 2000 per la qual es fixen titulacions necessàries per a l'ensenyament de i en llengua catalana als centres docents de les Illes Balears i es determinen les equivalències i revalidacions en matèria de reciclatge de llengua catalana per al professorat no universitari.
- ✓ Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB 05/10/02 núm. 120).
- ✓ Decret 169/2003 de 26 de setembre (BOIB 30.09.2003), de modificació del Decret 115/2001, de 14 de setembre, pel qual es regula l'exigència de coneixement de les llengües oficials al personal docent.
- ✓ Decret 67/2008, de 6 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 14/06/2008 núm. 83).
- ✓ Resolució de la consellera d'Educació i Cultura, de convocatòria per a la implantació de Seccions Europees en els centres educatius de les Illes Balears, sostinguts amb fons públics, per al curs 2010-2011.
- ✓ Decret 73/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 02/07/2008 núm. 92 EXT.).
- ✓ Decret 82/2008, de 25 de juliol, pel qual s'estableix l'estructura i el currículum del batxillerat a les Illes Balears (BOIB 01/08/2008 núm.107 EXT.).

Per tant, és la Llei de normalització lingüística de 1986 la que, d'acord amb el mandat constitucional i estatutari, estableix el marc general sobre la consideració i els usos de les dues llengües oficials a les Illes Balears. En aquesta llei podem llegir:

«La llengua catalana i la llengua castellana són totes dues llengües oficials de la comunitat autònoma, amb el mateix rang, si bé de naturalesa diferent: l'oficialitat de la llengua catalana es basa en un estatut de territorialitat, amb el propòsit de mantenir la primacia de cada llengua en el seu territori històric. L'oficialitat del castellà, establerta per la Constitució a tot l'Estat, es basa en un estatut personal, a fi d'emparar els drets lingüístics dels ciutadans, encara que la seva llengua no sigui la pròpia del territori».

«També cal comprometre tots els ciutadans de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual, en la salvaguarda i extensió de la llengua catalana, dins una situació social en què tots els ciutadans coneguin les dues llengües i assumeixin la defensa i normalització de la catalana».

Del plantejament anterior se'n deriven dues grans directrius:

1. D'una banda, l'obligació que té el sistema educatiu d'assegurar que l'alumnat, en acabar els estudis obligatoris, sigui competent en les dues llengües oficials.
2. De l'altra, l'obligació, també per a l'Administració, d'emprar habitualment la llengua oficial territorial, llevat dels casos en què el ciutadà demani explícitament que se li adreci en castellà, l'altra llengua oficial. En aquest sentit, les Instruccions de la consellera d'Educació i Cultura, de 30 d'abril de 2009, per les qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents públics d'educació secundària per al curs 2009-2010, diuen (punt 1.4. sobre el Projecte Lingüístic de Centre) que «a la informació que a principi de curs els centres transmeten a tots els pares, mares o tutors legals dels alumnes, se'ls ha de donar a conèixer que les còpies o certificacions, comunicacions i notificacions expedides pel centre s'han d'expedir en català, excepte en el cas que la persona interessada sol·liciti la versió castellana; aquesta sol·licitud no pot comportar cap perjudici o despesa a la persona sol·licitant».

4. TRACTAMENT DE LLENGÜES

4.1 El català, com a llengua vehicular del centre i del sistema educatiu, ha de ser la llengua de referència i la base de l'adquisició de capacitats en totes les àrees curriculars.

4.2 L'ensenyament de l'ús de la llengua com a eina de comunicació és responsabilitat de tot l'equip educatiu.

4.3 Les assignatures de llengua catalana i llengua castellana tenen la consideració d'assignatures instrumentals bàsiques. Per aquest motiu, s'haurà de fer un esforç especial per garantir l'adequada atenció a la diversitat i a la diversificació curricular, que ha de quedar reflectit en el Programa d'Intervenció Educativa (PIE).

4.4 Les llengües estrangeres que s'ensenyen al centre són l'anglès, el francès i l'alemany.

4.5 Els objectius pel que fa a les llengües són:

- Conèixer i utilitzar diferents registres, en llengua catalana, i adaptar-los a les distintes situacions comunicatives en la seva varietat estàndard i en la pròpia del català d'Eivissa.
- Conèixer i utilitzar, en llengua castellana, diferents registres i adaptar-los a les distintes situacions comunicatives.
- Comprendre i produir missatges orals i escrits en llengua anglesa, alemanya o francesa adaptats a una determinada situació comunicativa.

4.6 Els departaments didàctics de llengua catalana i llengua castellana hauran de coordinar les seves programacions i la seva tasca docent de manera que es distribueixin adequadament els continguts comuns i s'evitin les duplicacions i incoherències. S'haurà d'usar una mateixa terminologia en totes les llengües.

4.7 Caldrà una sensibilització quant als aspectes sociolingüístics. S'han de treballar molt les actituds lingüístiques positives envers l'ús de la llengua catalana en qualsevol àmbit.

4.8 La lectura es treballarà no només com a contingut específic de cada llengua sinó, des de totes les àrees, com a hàbit personal per aconseguir interpretar, cercar informació, conèixer, comunicar, gaudir, etc.

4.9 Des de qualsevol àrea s'ha de comprovar i practicar l'ús lingüístic. No es pretén que el professorat qualifiqui aquest aspecte però sí que el valori i faci incidència en el procés d'aprenentatge. Els textos presentats han de ser nets, ordenats, complets, coherents i complir amb uns mínims de correcció. Hi ha d'haver el compromís, per part de tot el professorat, de no admetre textos que no s'ajustin a aquestes característiques.

5. EL CATALÀ, LLENGUA AMBIENTAL, ADMINISTRATIVA I DE RELACIÓ

5.1 Tota la documentació que generi la gestió acadèmica i la gestió econòmica i administrativa del centre serà en llengua catalana, per la qual cosa el personal d'administració i serveis ha de tenir els coneixements de llengua catalana necessaris per al desenvolupament de les seves funcions.

5.2 La retolació de l'institut utilitzarà la llengua catalana en tots els espais del centre: entrada i corredors, sala de professors, secretaria, aules, gimnàs. Laboratoris, aules de música, plàstica i tecnologia, etc.

5.3 El centre utilitzarà la llengua catalana en totes les comunicacions escrites adreçades als diferents membres de la comunitat escolar.

5.4 El centre utilitzarà sempre la llengua catalana per presentar-se en actes públics, anunciar actes culturals que organitza o en els quals participa, i per adreçar-se als mitjans de comunicació.

6. PROGRAMA D'ACOLLIDA LINGÜÍSTICA I CULTURAL (PALIC)

6.1 Introducció

EL PLA D'ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC I CULTURAL (PALIC) vol donar resposta a la realitat escolar que viu la nostra comunitat autònoma, que és, a hores d'ara, la que rep més immigrants del conjunt de tot l'estat.

Això es tradueix en canvis demogràfics, socials i culturals que l'escola ha d'assumir, cosa que atorga una gran complexitat als centres educatius que, al llarg del curs, reben alumnes de molt diversa procedència, alguns d'àrees culturals molt allunyades i, de vegades, amb escassa escolarització anterior.

En aquest context, els centres educatius han de possibilitar a aquests alumnes l'accés i el posterior domini de la llengua catalana i de la castellana, que els permetrà integrar-se, en primer lloc, a la comunitat escolar i, més endavant, al món de la feina i de la societat, en general.

El PALIC és una proposta organitzativa que inclou un conjunt d'actuacions que es duran a terme des de l'arribada de nou alumnat al centre fins que aquest pugui integrar-se en un grup amb garanties d'èxit. Per això s'haurà de revisar cada curs, tenint en compte el nombre de nous i l'adaptació particular de cadascú. Seria necessari que aquests alumnes, en els cursos posteriors, es matriculassin en una optativa de consolidació i seguiment del PALIC.

6.2 Objectius

- a) Assumir, com a centre, els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents de diferents països.
- b) Aconseguir que el nou alumnat compregui el funcionament del centre i s'hi adapti en relació amb els companys i professorat.
- c) Reconèixer la identitat i la història educativa que duu implícit l'alumnat nouvingut, ja que són el punt de partida per aplicar estratègies d'ensenyament adequades.
- d) Potenciar un sentiment de pertinença a una nova comunitat amb una llengua pròpia, per tal d'aconseguir un procés educatiu de tot l'alumnat i una societat que practiqui els valors de convivència i d'interculturalitat.
- e) Actuar de forma global com a centre davant l'arribada d'alumnat estranger. Els equips docents, el Departament d'Orientació, el claustre, l'equip directiu i el Consell Escolar queden implicats en l'anàlisi de la nova situació.

7. PLA D'ACTUACIÓ LINGÜÍSTICA I AVALUACIÓ DEL PLC

7.1 Totes les actuacions en què s'han de concretar les línies marcades en aquest Projecte Lingüístic de Centre es recolliran en un Pla d'Actuació Lingüística, elaborat al començament de cada curs escolar. Aquest Pla l'haurà d'elaborar l'equip directiu, bé directament, bé per delegació en la Comissió de Normalització Lingüística.

7.2 La Comissió de Normalització Lingüística serà l'encarregada de fer el seguiment del Pla d'Actuació Lingüística i de la coordinació de les tasques que això comporta.

7.3 Al final del curs escolar, la Comissió de Normalització Lingüística elaborarà una memòria sobre les actuacions dutes a terme en matèria lingüística. Aquesta memòria ha d'incloure una valoració de la situació del moment pel que fa als objectius bàsics marcats en aquest Projecte Lingüístic de Centre.

7.4 La memòria sobre l'actuació en matèria lingüística pot incloure una avaluació del propi Projecte Lingüístic de Centre. La memòria pot incorporar propostes de modificació del Projecte, que hauran de ser sotmeses a la Comissió de Coordinació Pedagògica i al Consell Escolar. D'altra banda, la mateixa Comissió de Coordinació Pedagògica pot proposar al Consell Escolar les modificacions del Projecte Lingüístic de Centre que cregui oportunes.

8. SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLC

La Comissió de Normalització Lingüística és l'encarregada de vetllar pel compliment de les directrius establertes al PLC i reflectir a la memòria anual si els objectius proposats s'han assolit o no i fins a quin punt. De la mateixa manera, ha de valorar els canvis que es produeixen tant en l'àmbit sociolingüístic del centre com en el purament docent, per tal de veure si s'ha de modificar algun aspecte del PLC amb la intenció d'aconseguir l'objectiu últim, que és la normalització plena de la llengua catalana.

Els instruments que serviran per dur a terme aquest seguiment i avaluació són:

- ✓ Enquestes anuals a professors i alumnes sobre ús de la llengua vehicular.
- ✓ Estudis més amplis sobre usos lingüístics, per tal d'actualitzar les dades sobre el context sociolingüístic, el coneixement de les llengües, les llengües presents a l'entorn, etc.
- ✓ Memòries de la CNL.
- ✓ Proves de l'IAQSE.
- ✓ Resultats de l'avaluació de la competència lingüística dels alumnes en finalitzar l'ESO.
- ✓ Resultats de les proves d'accés a la universitat en les matèries lingüístiques.